

OBRAZAC sudjelovanja u savjetovanju	
Prijedlog Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava od 2013. do 2016.	
Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske	
Po etak savjetovanja: 13. prosinca 2012.	Završetak savjetovanja: 15. sije nja 2013.
Naziv predstavnika zainteresirane javnosti koja daje svoje mišljenje, primjedbe i prijedloge na predloženi nacrt Nacionalnog programa	Pragma , Teslina 13, Zagreb
Interes, odnosno kategorija i brojnost korisnika koje predstavljate	Pragmina vizija društva je ono „u kojem pojedinci, obitelji i zajednice imaju kapacitete za prepoznavanje i suo avanje i sposobnosti za rješavanje problema te u kojem državne, lokalne i neprofitne organizacije zajedni ki djeluju odgovaraju i na potrebe gra ana“. Pružatelji smo socijalnih usluga te vršimo edukacije, evaluacije, zagovaranje i istraživanja javnih politika i praksi. Naše usluge koriste tisu e gra ana Hrvatske.
Na elna primjedbe	Potrebno je pove ati broj sunositelja pojedinih mjera; preciznije odrediti potrebna sredstva i indikatore.
Primjedbe na pojedine dijelove teksta, ciljeve i aktivnosti iz nacrta Nacionalnog programa s obrazloženjem	<p>U poglavlju „Organizacije civilnog društva“, provedbenoj mjeri 1.1, predlažemo nadopunu te da uz ja anje istraživa kih i zagovara kih kapaciteta organizacija, dodaje: „i pružanja usluga od strane organizacija kojima se ja aju ljudska prava i vrednote civilnog društva“. Osim istraživa kih i zagovara kih aktivnosti OCD-a pružanje konkretnih usluga (npr. savjetovanje, pravna pomo , edukacije) gra anima - kojima se ja aju, štite ili promi u ustavne i civilne vrednote - omogu ava se direktna primjena Ustava, zakona i me unarodnih dokumenata.</p> <p>U provedbenoj mjeri 2.2. za sunositelja mjere predlažemo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo socijalne politike i mladih i Vladin ured za udruge, kao i navo enje planiranog iznosa potrebnog za provedbu mjere. Navedena državna tijela korištenjem javnih institucija: Hrvatske radiotelevizije, ustanova (škola, vrti a, zdravstvenih i socijalnih ustanova) mogu promicati filantropiju na širokom podru ju.</p> <p>U poglavlju „Suzbijanje rasne i druge diskriminacije“, provedbenoj mjeri 1.2., za sunositelje predlažemo Hrvatsku udругu poslodavaca i sindikalne središnjice. Bez sudjelovanja HUP-a i sindikalnih središnjica u pripremi edukacija, smatramo da e odaziv i spremnost sudionika na edukaciju biti ograni ena.</p> <p>U provedbenoj mjeri 5.2. uz prosvjetne djelatnike, predlažemo djelatnike u sustavu socijalne skrbi i</p>

zdravstva te drugih javnih službi (mirovinsko, policija). Za nositelje predlažemo, uz Agenciju za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo socijalne politike i mladih i Ministarstvo zdravlja, a za sunositelja organizacije civilnog društva. Djelatnici navedenih sustava - osobito zdravstva i socijalne skrbi - nisu bili uključeni u sustavne edukacije o diskriminacijskim politikama, a važnost posla kojeg obavljaju i koji obuhvaća temeljna ljudska prava na zdravlje i socijalnu zaštitu te mogu nosti da u svojim svakodnevnim akcijama dovode u nepovoljan položaj pojedinca ili grupu, ukazuje na potrebu za edukacijama.

U poglavlju „**Sloboda medija**“, provedbenoj **mjeri 2.1.** za sunositelja predlažemo Fakultet političkih znanosti koji je centar obrazovanja novinara te omogućuje prijenos znanja i kritički promišljanje domaće i međunarodne dokumente.

U provedbenoj **mjeri 2.2.** za sunositelja, uz navedene, predlažemo i Pravni fakultet - Studijski centar socijalnog rada i Fakultet političkih znanosti, koji u svojem kurikulumu predviđaju obrazovanje za ljudska prava te suradnjom navedenih institucija omogućuje edukaciju novinara (kao i studenata) o društvenim posljedicama diskriminacije i nepoštivanja ljudskih prava.

U poglavlju „**Zaštita prava i dostojanstva radnika**“, predlažemo **cilj 8.** Usvojiti međunarodne dokumente važne za zaštitu i dostojanstvo radnika; provedbenu **mjeru 8.1.** Pristupiti Revidiranoj europskoj socijalnoj povelji; Nositelj mjere: Ministarstvo rada i mirovinskog sustava; Sunositelji: Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova; Rok za provedbu: 2013; Izvor financiranja i potrebna sredstva: sredstva iz državnog proračuna; Pokazatelji provedbe: Hrvatska pristupila Revidiranoj europskoj socijalnoj povelji.

Europska socijalna povelja kao međunarodni ugovor Vijeća Europe koji štiti ekonomska, radna i socijalna prava drugi je, nakon Europske konvencije o temeljnim ljudskim pravima, najvažniji dokument Vijeća Europe i obuhvaća ukupno 31 pravo. Revidirana povelja stupila je na snagu 1.7.1999. i kao takva zamjenjuje Povelju iz 1961. i njene dodatne protokole (ukupno 3). Revidirana povelja je odgovor na povećanje svijesti o socijalnim pravima u Europi, pomaže da se još i bolje nego u Povelji definiraju društvo solidarnosti i socijalne pravde.

Kao članica Vijeća Europe RH je 1999. potpisala Povelju iz 1961., a Hrvatski sabor 2002. izglasao „Zakon o potvrđivanju Povelje“ i (3) protokola; Dodatnog protokola, Protokola o izmjenama i Dodatnog protokola kojim se uspostavlja sustav kolektivnih žalbi. RH je Povelju ratificirala u veljači 2003., ali nije pristupila Revidiranoj povelji. Države članice koje ratificiraju Revidiranu povelju preuzimaju obvezu poštivanja ljudskih prava u njihovoj nadležnosti. Pristupiti Povelji zna i sadržaj njenih rješenja integrirati u vlastiti pravni korpus. U tom procesu usklađivanja vlastitih zakonodavstava i prakse europskom sustavu socijalnih

prava, državne strukture zemalja potpisnica stje u znanje i iskustvo o razvoju socijalnih prava i socijalne politike na europskoj razini, znanja i vještine u izradi programa socijalne politike i pisanju izvješća prema europskim smjernicama. Također, stje u znanja i o različitim modelima i reformama socijalnih politika.

U poglavlju: „**Zaštita prava mladih**“ predložimo **cilj 2.:** Razvijati programe zaštite ljudskih prava usmjerenih mladima u rizicima, provedbenu **mjeru 2.1.:** Promicati pravo na obrazovanje kod mladih u rizicima od odustajanja i odustalih razvijanjem usluga u zajednici; Nositelj mjere: Ministarstvo socijalne politike i mladih i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.; Sunositelji: JLS, organizacije civilnog društva; Rok za provedbu: 2013 - 2016, kontinuirano; Izvor financiranja i potrebna sredstva: sredstva iz državnog proračuna i jedinica lokalne i područne samouprave, EU sredstva; Pokazatelji provedbe: broj predavanja, radionica, usluga savjetovaništva i edukativnog materijala za mlade koji su odustali od obrazovanja ili su u riziku od odustajanja; smanjena stopa odustajanja od obrazovanja; financijska podrška u nastavku obrazovanja.

Kvalitativno i kvantitativno istraživanje Instituta Ivo Pilar u kojem su sudjelovali srednjoškolci, profesori i roditelji te mladi koji su napustili školovanje bez završene srednje škole pokazalo je kako su najčešći i razlozi napuštanja školovanja loš školski uspjeh, nedostatak motivacije i interesa za školu, disciplinski problemi te loša obiteljska materijalna situacija. U nešto manjem broju slučajeva navodi se i zasnivanje radnog odnosa ili nemogućnost usklađivanja škole i posla te specifični razlozi, poput bolesti, trudnoće i braka. Ovi su nalazi dodatno potvrđeni rezultatima provedene regresijske analize, kojom su kao najznačajniji prediktori napuštanja školovanja utvrđeni loš školski uspjeh, uostalo ponavljanje razreda, nizak socioekonomski status obitelji te nizak stupanj obrazovanja majke. Značajna je pretpostavka da su mladi koji su izvan obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja u dobi od 16 do 18 većinu osuđeni na ekonomski i socijalno marginaliziranu budućnost. Veza između obrazovanja i položaja na tržištu rada vidljiva je ako se usporede razine obrazovanja i osnovna djelatnost. Rizik nezaposlenosti je smanjivan kako se razina obrazovanja povećavala, a možemo vidjeti da je među onima s osnovnim obrazovanjem stopa nezaposlenosti tri puta veća nego među onima s visokim obrazovanjem. Tamo gdje mladi u najvećoj mjeri ovise o sustavima socijalne pomoći, siromaštvo je vrlo rašireno, kao što je u Hrvatskoj.

U poglavlju „**Prava osoba starije životne dobi**“, predložimo **cilj 2.** Jačanje položaja starih definiranjem nacionalne politike za starije osobe, provedbena mjera **2.1.** Izraditi nacionalnu politiku usmjerenu starijima; Nositelj mjere: Ministarstvo socijalne politike i mladih; Sunositelji: JLS, organizacije civilnog društva, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava; Rok za provedbu: 2013 - 2014; Izvor financiranja i potrebna sredstva: sredstva iz državnog proračuna; Pokazatelji

provedbe: usvojena nacionalna politika usmjerena starijima.

EU 2012. dala je poseban poticaj za oblikovanje javne politike usmjerene starijima. Demografske promjene, a prije svega starenje stanovništva najznačajniji su trendovi koji su na djelu posljednjih nekoliko desetljeća u gotovo svim razvijenim zemljama, pri čemu ni Hrvatska nije izuzetak. S jednim od najvećih udjela starijeg stanovništva u Europi od 16,6% od ukupnog broja stanovnika, Hrvatska je zemlja s vrlo starom populacijom. Ovaj fenomen je uzrokovan s jedne strane povećanjem kvalitete života i ukupnog životnog vijeka ljudi, a s druge strane kontinuiranim padom stopa fertiliteta i sve manjim priljevom mladog stanovništva. Demografske projekcije pak pokazuju da će u sljedećih trideset godina demografsko starenje i depopulacija biti glavno obilježje stanovništva Hrvatske, s očekivanim povećanjem udjela starijih na 29,6% ukupne populacije. Pored demografskih, brojne su i društveno-gospodarske, te druge posljedice ovakvih projekcija. Porast broja i udjela stare populacije opterećuje postojeći socijalni sustav (kao i druge sustave - mirovinski, zdravstveni). Broj i smanjenje i starenje radnog kontingenta, pak, dovodi u pitanje održivi gospodarski razvoj i razvoj zemlje. Starenje populacije, položaj starijih ljudi u društvu, kvaliteta njihova života, te primjerena skrb za stare izazovi su s kojim treba pravovremeno i stručno suočiti naše društvo.

U poglavlju „**Pravo na zdrav život i okoliš**“ predlažemo **cilj 11.:** Unaprijediti kvalitetu stanovanja u Hrvatskoj - promicati pravo na kvalitetno stanovanje; provedbenu **mjeru 11.1.** Promicati kvalitetno stanovanje u lokalnim zajednicama; Nositelj mjere: Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja; Sunositelji: organizacije civilnog društva, JLPS; Izvori financiranja i potrebna sredstva: EU sredstva, državni proračun; Pokazatelji provedbe: broj socijalnih usluga za stanovnike - podstanare; broj stanova koji uključuje rješavanje problema stanovanja u Hrvatskoj; broj provedenih edukacija o kvaliteti stanovanja.

Republika Hrvatska je zaštitu okoliša u Ustavu proglasila jednom od deset najviših vrednota ustavnoga poretka (čl. 3.) i zajamčila pravo građanima na zdrav okoliš (čl. 69.). Stanovanje ne podrazumijeva samo mjesto za život. Ono je bitna odrednica kvalitete života koja se mjeri zadovoljstvom socijalnim, ekonomskim i ekološkim standardima koji su postavljeni u nekoj zajednici. Prema Anketi o potrošnji kućanstva u Hrvatskoj, udio za stanovanje i potrošnju energenata se kreće oko 15% ukupnog rashoda. Udio potrošnje za stanovanje i potrošnju energenata se povećava i građani sve više sredstava moraju izdvajati za njihovo podmirivanje što znatno utječe na kvalitetu stanovanja, posebno onih ranjivih i socijalno isključenih skupina stanovništva. Cilj obrazovanja za održivi razvoj - koji obuhvaća ekonomski, društveni, kulturni i politički napredak, jednaka prava za sve i najbolju kvalitetu života za svakog pojedinca - treba biti prevladavanje

	<p>navedenih odrednica imaju i na umu „da primjereno uto ište ne zna i samo krov nad glavom, ve se sastoji od stana, prebivališta, zajednice u kojoj ovjek živi te neposrednog susjedstva-okoliša“ (Pavlovi , Vitale, Vuki , 2008.). Za postizanje ovog cilja važan je rad u zajednici koji prema Twelvetrees (2002.) predstavlja „proces pomaganja ljudima usmjeren ka poboljšanju njihove zajednice putem poduzimanja zajedni ke akcije“.</p>
<p>Ime i prezime osobe (ili osoba) koja je sastavljala primjedbe ili osobe ovlaštene za predstavljanje predstavnika zainteresirane javnosti</p>	<p>Nedjeljko Markovi , dipl. soc. radnik, predsjednik</p>
<p>Datum dostavljanja: 15.1.2013.</p>	<p>Potpis: Nedjeljko Markovi</p>